
IN FRIESLAND EEN WAARSCHIJNLIJKE HYBRIDE VAN
ROODHALSGANS (BRANTA RUFICOLLIS) EN BRANDGANS (BRANTA LEUCOPSIS)

J. Jukema
U. Rijpma
D. Hollenga

Op zaterdag 27 oktober 1979, rond 10 uur in de morgen, werd door ons in de Bantpolder bij Anjum tussen ca. 400 brandganzen een bijna geheel zwarte gans waargenomen. Op een afstand van 125 meter, de zon in de rug, werd met behulp van een 60 x vergrotende telescoop het volgende genoteerd:

De koptekening vrijwel gelijk aan die van de brandgans, echter zonder zwarte teugelstreep. Kleur wangen roodbruin, naar het voorhoofd toe overgaand in lichter bruin. Het zwarte kapje op de kop loopt iets verder door, bijna tot aan de snavelbasis. Zwarte snavel die duidelijk korter is dan de al korte snavel van de brandgans. Zwarte hals en borst als van de brandgans. Flanken en buik echter vaal zwart in plaats van lichtgrijs. Grens tussen zwarte hals en borst en de vaalzwarte flanken waarneembaar. Rug-, mantel- en schouderveren zwart, grote slagpen en slagpendekveren eveneens zwart en met nauwelijks waarneembare lichte dwarsbandering. Zwarte staart, witte boven- en onderstaartdekveren en witte anaalstreek. Ook in de vlucht geheel zwart vleugelpatroon.

Totale indruk was een zwarte gans met bruine kop, zeer korte snavel en iets kleiner van formaat dan een brandgans.

De populatie brandganzen, die in Nederland overwintert, heeft haar broedgebied op het zuidelijk eiland van Nova Zembla en het schiereiland Waigatsj. De broedplaatsen van de roodhalsgans liggen in het topje van West-Siberië, in de toendra's van Taimyr.

De grensgebieden van de broedgebieden liggen minimaal 400 km. van elkaar af. Solitaire roodhalsganzen worden vrij regelmatig in groepen brandganzen waargenomen. Het is mogelijk, dat een enkele roodhalsgans, die enigszins van de eigen trekroute is afgeweken, zich bij de andere soort aansluit.

Dit vermoeden wordt versterkt door de terugmelding van een roodhalsgans (♂ in het tweede jaar), die op 2 februari 1972 bij Nijkerk werd geringd en op Jamal (Siberië) werd geschoten. Afgaande op de vorm van de kop, de korte snavel en de roodbruine kleur van de oorstreek lijkt het mogelijk dat de door ons waargenomen vogel een hybride is van de roodhalsgans en de brandgans.

LITERATUUR

- Lebret, T. e.a. 1976. Wilde ganzen in Nederland. Zutphen.
Lebret, T. 1978. Roemeens dagboek. Op zoek naar de laatste roodhalsgans. De Lepelaar 55: 14-18.
Van der Lee, H.F. & G.L. Ouweneel. 1976. Een waarschijnlijke hybride tussen roodhalsgans, Branta ruficollis en brandgans, Branta leucopsis. Limosa 49: 213-215.
Speek, B.J. 1974. Ringverslag van het vogeltrekstation, nummer 59. Limosa 48: 129-157.

Adres: Heardawei 44,
8854 AC Oosterbierum (Fr.).

OPROEP TOT MEDEWERKING

"DE VOGELS VAN TERSCHELLING"

In 1963 verscheen van de hand van de heer J.J.C. Tanis een overzicht van alle op Terschelling waargenomen vogelsoorten, "De vogels van Terschelling". Dit boek is reeds lange tijd uitverkocht, terwijl er sindsdien in de vogelbevolking van het eiland grote veranderingen zijn opgetreden. Momenteel wordt getracht een nieuw overzicht samen te stellen, waarbij in eerste instantie alleen de broedvogels behandeld zullen worden. In een later stadium zal een totaaloverzicht opgesteld worden. Eenieder die beschikt over waarnemingen en/of inventarisatiegegevens, vooral over de periode na 1962, wordt vriendelijk verzocht deze voor dit overzicht ter beschikking te stellen. Hulp van ervaren vogelaars die op Terschelling enig (afronde)broedvogelinventarisatiewerk willen verrichten is zeer welkom!!

U kunt contact opnemen met:
F. Zwart,
Kallandspad 42,
8891 GS Midsland.
tel. 05620-8235 (thuis)
05620-2116 (kantoor)